

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

MARKALOVEN KOMMER

ÅRSMØTE I NOA ONSDAG 18. APRIL 2007

SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Markalov-arbeidet er i gang!

25 år etter at Willoch la forrige forslag i skuffen er vi i gang igjen! Langvarig innsats fra Markaorganisasjonene er dermed i ferd med å gi resultater. Miljøverndepartementet (MD) startet arbeidet ved nyttårsleitet, og et rådgivende utvalg er nedsatt. De største utfordringene i arbeidet tror NOA blir å få Markagrensen utvidet til å omfatte rekreasjonsområdene for den økende befolkningen på Romerike og på begge sider av Oslofjorden, samt å få et regelverk for skogbruket som setter friluftsliv i høysetet for forvaltningen.

I oppstarten av arbeidet har NOA og de andre Markaorganisasjonene (Friluftsrådet, Turistforeningen, Skiforeningen, Østmarkas Venner

og Lillomarkas Venner) spilt inn følgende krav om en lov som

- gir varige, sikre grenser mot utbygging
- sikrer Markas kvalitet for friluftsliv og naturopplevelse
- gir adgang til å fredede områder for friluftsliv
- samler alle virksomheter og all forvaltning i ett regime - også skogbruket o.a. næringsvirksomhet.

I dette arbeidet får NOA bruk for alt arbeidet som er nedlagt gjennom mer enn 35 års innsats for denne saken. Vi må ta fram igjen det ideologiske arbeidet fra 1970-åra, undersøkelser av opplevelseskvalitet fra 80-åra, registrering av naturverdier, stier og markaplasser i 90-åra og de siste 5 årenes eventyrskogregistre-

ringer. Nå foreligger mulighetene til å få omsatt arbeidet i et mer varig regelverk. Dersom vi greier å gjøre jobben vår, og dersom politikerne har et reelt ønske om at friluftslivet virkelig skal prioriteres i Marka.

Sammen med de andre Markaorganisasjonene har vi nå jevnlig møter, der innspill til lovarbeidet utarbeides og synspunkter samordnes.

Ønsker du fortløpende informasjon om arbeidet med loven? Eller har du lyst til å delta i arbeidet? Send en e-post med navn, adresse og telefonnumre, så setter vi deg opp på listen!

Gjermund Andersen,
daglig leder

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120, 0461 Oslo
Telefon 22 38 35 20 Telefaks 22 71 63 48
e-post adresse: noa@noa.no
hjemmeside: www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Tom Ekei, tlf. 47 40 01 81,
e-post: tomekeli@online.no
Redaksjonsassistent: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71,
e-post: hfunder@online.no

Redaksjonen avsluttet 16. februar 2007
For sidefoto av Gjermund Andersen
Utforming: David Keeping

Trykk: IT Grafisk Opplag: 5.000

ISSN 0803-6357

Grevlingen blir trykket på resirkulert papir.
Produktet du nå holder i hånden er dermed så miljøvennlig vi kan klare å lage det.

Stiftelsen Siste Sjanse er blitt BioFokus

Siste Sjanse sitt styre vedtok 23. juni 2006
at stiftelsen bytter navn til BioFokus.

Stiftelsen flytter ut av Vøienvolden og til
Forskningsparken ved Gaustad.

Vi takker for mange gode år i hus med NOA.

Se www.biofokus.no for ytterligere informasjon
om omdanningen og våre tjenester.

Vervevinneren

Naturvernforbundet i Bærum var best i medlemsverving i høst. Fra 1. august til 30. november viser statistikken fra NNV at lokallaget fikk 31 nye medlemmer. Grevlingen gratulerer og har spurt en erfaren verver om hva som skal til? **Finn Otto Kvillum**, nestleder i Bærum, svarer: "Det er direkte verving som gir de aller beste resultatene. Du må først finne ut om den du spør er opptatt av en spesiell sak som lokallaget arbeider med, eller om det kan være de mer overgripende sakene som markagrensen, bevaring av grønne lunger, biologiske mangfold, forurensning osv. Naturvernforbundet i Bærum skriver alltid et velkomstbrev til den som svarer positivt. Der forteller vi kort om laget og hvordan vi arbeider. Vi vedlegger et eksemplar av siste nummer av vårt medlemsblad og selvsagt en ferdig utfylt giro på medlemskontingenten. En gang i måneden ringer vi til NNVs medlemsregister og får vite hvem som har meldt seg inn sentralt. Disse får også et velkomstbrev om enn med et litt annet innhold."

Finn Otto Kvillum, aktiv naturverner i Bærum

Foto: Tom Ekeli

I skrivende stund er det eventyrstemning her på Vøienvolden. Kritt hvit snø, sol og gammeldags vinter. Håper det varer en stund!

Markakalenderen

Før jul var det travelt med salg og utsendelse av Markakalenderen. Vi har solgt omtrent samme antall som i fjor! Kalenderen ble denne gang også omdelt til Markastuene. Det er flott å få innbetalinger med takk for kalenderen og til og med litt påslag som gaver!! Tusen takk!

Gavemedlemskap

Det var bare noen få som brukte muligheten til å gi et gavemedlemskap inkludert kalender, til jul.

La oss håpe årsaken til at det ikke var flere, var vår sene markedsføring. Vi kommer sterkere igjen til høsten! Er det interesse for gavemedlemskap før neste kalender er klar? Ta kontakt, og vi vil bidra med noe annet i tillegg til medlemskapet.

Fortsatt grønt på Nordstrand?

Sent på høsten fikk vi et innspill fra en beboergruppe på Nordstrand. Det er planlagt utvidelse av Ekebergveien med fortau og sykkelstier i full bredde. Dette vil berøre trærne og grøntområdene inntil veien. I tillegg er det gamle hager og murer som står på Byantikvarens gule liste som vil ødelegges. Vi har bidratt med en høringsuttalelse. Det skal bli spennende å se hvilken retning saken tar når planen foreligger.

Telefonsvareren

vår var i ustand noen dager før jul. Også i januar har telefonen vært delvis ute av drift i en ukens tid. Vi beklager hvis dette har skapt problemer for noen.

Encyclopedia Britannica

Vi har et ubrukt Encyclopedia Britannica fra 1989 på loftet. Er noen interessert i dette? Vi gir det gjerne bort til interesserte! LH

MILJØBYEN OSLO

Howdan jobber vi med miljøvern i byen vår?

FELLES MANDAGSLUNSJ?

Hver mandag kl. 12.00 – 13.30

Sosialt og uformelt møte i forbindelse med Miljøuka 19. – 23. mars arrangert av Studentlaget i Naturvernforbundet og NU. Vi ønsker eldre og yngre miljøvernere velkommen 20. mars kl. 19.30 i Miljøhuset i Grensen 9b i 1. etasje.

spiser vi matpakka og drikker te/kaffe og snakker om natur og miljøvern og hva vi kan gjøre selv, uten dagsorden. Alle engasjerte miljøvernere er velkommen.

Miljøhuset i Grensen 9b i 1. etasje.

MARKA MÅ UTVIDES!

av Gjermund Andersen

Markagrensen er selve beskyttelsen av Marka mot utbygging og tekniske inngrep. Innenfor grensen er alle byggetiltak forbudt. Grensen har ingen lov-messig status, men er et resultat av et pålegg fra MD til kommunene om å fastsette en grense, kombinert med klare føringer om at endringer av denne grensen ikke ville bli akseptert. Selvsagt er vi glade for en slik holdning, men samtidig vet vi at denne løsningen ikke kan holde i lengden. Grensen må formaliseres. Det er det som nå skal skje, som en del av lovarbeidet.

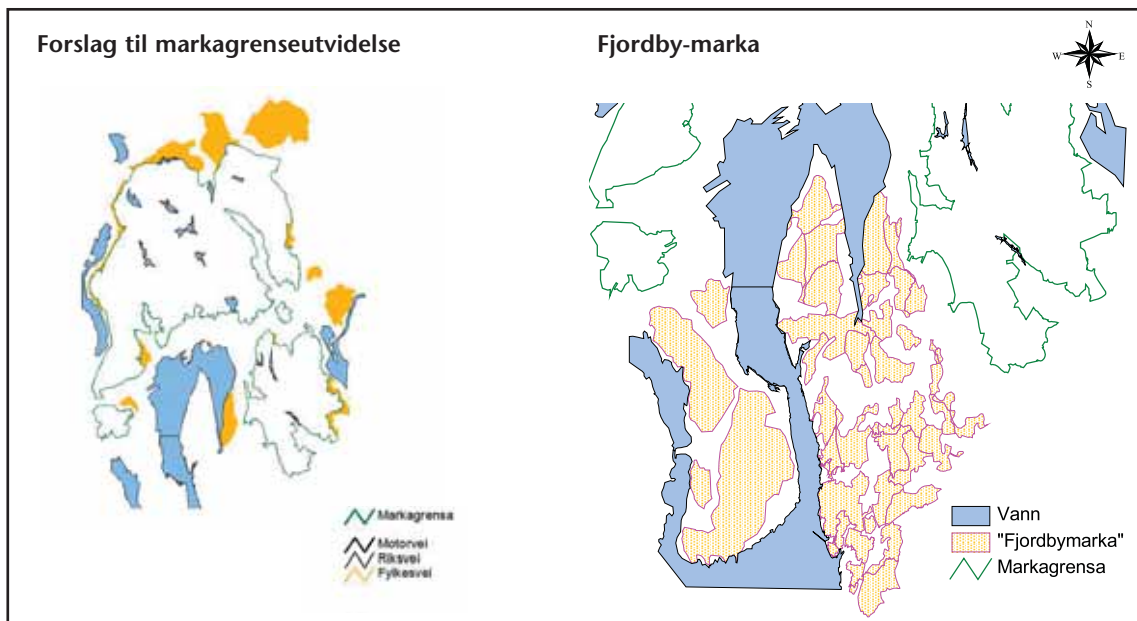
Det er åpnet for justeringer av eksisterende grense, både økninger og reduksjoner av Marka. NOA har, sammen med de andre Markaorganisasjonene flere forslag.

1. Egentlig er Markagrensebegrepet upresist. Vi har ikke bare én Markagrense, men to! En som gjelder for Markafor-skriften etter skogloven, som omfatter ca 1700 km², og en som er kommunenes samlede byggegrense mot Marka, hjemlet i plan- og bygningsloven. Denne omfatter bare 1600 km². Markaorganisasjonene mener primært at det bør være én grense, og at det er forskriftsgrensa som både er nærmest utgangspunktet for diskusjonene, og som gir den beste beskyttelsen av Marka.

2. Derfor går vi inn for en rekke utvidelser av Marka med områder som enten er meget brukt, eller som er viktige og naturlige deler av helheten i gapet mellom de to grensene:

- Vardåsen i Asker
- Tanumplatået i Bærum og Asker
- Krokskogstupene og deler av de nedenforliggende arealene
- Området nordvest for Mylla, hovedsakelig i Jevnaker kommune
- Området rundt Klattertjern i Lunner
- De nordvestligste og sydøstligste delene av Romeriksåsene
- Arealer mellom dagens grense i Østmarka og Øyeren
- Svartskog i Oppegård

3. I forbindelse med Gardermoen har det oppstått et betydelig press på friluftsområdene på Romerike. På sikt bør de viktigste områdene bli en del av Marka. Det er behov for et registreringsarbeid for å kartlegge potensialet. I denne omgang har Markaorganisasjonene forslått

to områder som er viktige friluftsområder i nedre Romerike: Heksebergåsen og Asakmarka. Men det finnes sikkert flere gode kandidater, og her må lokallagene se sin besøkelsetid!

4. Presset på Oslogryta og på områdene rundt indre Oslofjord er enormt. I løpet av 15 – 25 år kan vi regne med en sammenhengende struktur av tettsteder og bykjerner rundt fjorden. Akkurat som Markagrens fedre (Nils Houge og Erik Sture Larre) var forutseende i tiden rett før, under og etter krigen, og la de strategiske føringene som gjør at vi har en Markagrens, må vi være forutseende i dag. Derfor foreslår vi at Follomarka og Hurummarka innlemmes i Osloomarka, slik at alle de nye bosetningene sikres friluftsområder ved fjorden og i skogtraktene rundt. Follomarka har våre lokallag og "Bærekraftig Follo" allerede tegnet inn i detalj, og nå forestår et arbeid på Hurumsiden.

Det er Miljøverndepartementet som bestemmer hvor langt de tør gå i å utvide Marka. Uansett tror vi at våre forslag vil være med å legge føringer, selv om de ikke vedtas i første omgang. Vi skal fortsette som de kleggene vi er: Vi slipper ikke taket i Markagrens-spørsmålet!

Fredning av områder for friluftsliv

I 1986 hadde NOA et møte med Fylkesmannen i Oslo og Akershus om vern av områder i Marka generelt, og om Spålen – Katnosa spesielt. På møtet fikk vi høre at vern av Spålen-Katnosa kunne vi bare glemme, for det området hadde bare friluftslivsverdier (!) Selv i landets

viktigste område for friluftsliv var det, og er det fortsatt, umulig å verne områder av hensyn til friluftsliv alene. Skal vi lykkes, må vi gå veien om argumentasjon om store naturverdier i form av truede arter med flotte latinske navn og andre sjeldenheter, det vi lite presist kaller "latinertvungen i Naturvernloven".

En slik begrensning av lovverket er ikke akseptabelt. Selvsagt må det være mulig å verne områder i denne "indrefiletten for friluftsliv", uten å måtte argumentere med helt andre forhold. Riktignok har friluftsliv og naturvern meget sammenfallende interesser, men begrensningen i naturvernloven reduserer adgangen til å sikre natur for friluftsliv og opplevelse. Dette ønsker Markaorganisasjonene å gjøre noe med i den nye Markaloven. Der vil vi ha en hjemmel for å verne de viktigste områdene og kvalitetene i

Marka, og de eneste tiltakene som skal være tillatt, er de som bevarer og forbedrer opplevelsesverdien. Et slikt vern blir nå gjennomført i Oslo kommuneskoger, der alle NOAs eventyrskoger vernes administrativt, av hensyn til friluftsliv.

Eventyrskogene, spesielt viktige og verdifulle nærområder og belter langs med vassdrag og hovedstinetet er eksempler på områder som bør vernes med ingen eller minimal skjøtsel. Men også områder som skal restaureres tilbake til en tidligere, og mer opplevelsesrik tilstand bør gis et eget vern. En stor del av Marka bør skjøttes med plukkhogster og tynning som muliggjør plukkhogst (Se artikkelen "Vi har et valg!"). Dersom disse verdiene ikke kan framskaffes gjennom ordinært skogbruk, bør også disse områdene vernes og grunneierne gis et tilskudd for å sette dem i stand for framtidig plukkhogst.

Foto: Egermund Andersen

Spålsberget kom ikke med i Spålen-Katnosa naturreservat fordi det "bare var verdifullt for friluftsliv". Nå er det ett av de høyest rangerte områdene i Eventyrskog-registreringen.

Resultater av klimaendringene, størst i polare strøk

av Christian Pedersen, styreleder NOA

Klimaendringene er her og konsekvensene for naturen ser ut til å kunne bli store. De alpine og arktiske økosystemene er tilpasset å fungere ved veldig lave temperaturer. De artene som lever der er derfor tilpasset til det kalde klimaet. Når temperaturen raskt blir varmere, vil endringene skje først å bli mest dramatisk i disse områdene.

Gjennom doktorgradsarbeidet mitt har jeg sett på hvordan dyr og planter i alpine og arktiske områder vil påvirkes av en økning i temperatur. På Grønland har dyr som reinsdyr og moskus levd sammen med plantene de spiser i tusenvis av år. Relativt raskt har klimaet begynt å endre seg. Hva vil skje med dem? Gjennom å benytte små "drivhus" har jeg simulert et varmere klima for å se hvordan plantene som lever der blir påvirket og hva som da vil kunne skje med reinsdyrene og moskusen. Foreløpig ser vi at plantesamfunnene endrer seg

slik at noen arter vil utkonkurrere andre arter. Det vil kunne endre mattilgangen for dyrene som spiser dem. Blomstringen blir tidligere. Reinsdyr og moskus har tilpasset kalvingen til tiden da plantene er mest næringsrike fordi simla skal produsere melk til kalven. Tidligere blomstring kan medføre at kalvene fødes når plantene er avblomstret og melkeproduksjonen blir dårligere. Det går utover kalvens kondisjon og overlevelse. Tegnene på at noe allerede er i gang er derfor ganske tydelige. Spørsmålet er hva hver enkelt vil bidra med for å hindre dette?

Død moskuskalv

Foto: Christian Pedersen

Femtikilometeren en gang til

Gudmund Skjeldal gir i boka Den siste langrenneren NOA og Gjermund Andersen skylden for nedbyggingen av den gamle femtikilometeren i to sløyfer (2 x 25 km). Andre av våre tidligere hurtigløpere hevder samme syn. Dette er et syn som ikke må få feste seg. Om noen har ødelagt for bruken av den tradisjonelle traseen, må det være FIS (Federation Internationale du Ski) med sine svært stive krav – blant annet fire meters bredde og planert underlag som medfører skjæringer og tildekking over myrlendt terreng i vårt nordmarksterreng. (I andre land flyr de jo på åker og eng.)

Det NOA gjorde da saken var oppe i sommermånedene 2000, var å ha innsigelser til at saken ikke ble behandlet som regulerings sak gjennom Plan- og Bygningsetaten, ved at man her i dobbelt forstand gikk over stikk og stein. Særlig så NOA inngrep i de vernede områdene ved Karrussputten og Frønsvolltråkka som problematiske og uttalte det i markerte vendinger.

Enden på visa ble at Friluftsetaten i Oslo kommune og Skiforeningen gikk inn for en ombygging av traseen til tre sløyfer (3 x 16,7 km) og begrunnet det med at det lettet arbeidet om vi fortsatt får lite snø, og at snøsikkerheten var størst på østsiden av massivet. Ikke minst spilte det inn at denne traseen ble langt mer tilgjengelig for oppbudet av TV-maskineriet. Og slik ble det.

FF

GRØNT DIKT

Skogsvarme
Jeg legger mine frosne hender på knærne
og lar den første sola varme dem.
Orrhanenes fjerne buldring varmer mitt indre.

Sigmund Hågvar

VI HAR ET VALG!

av Gjermund Andersen

I lovarbeidet har Markaorganisasjonene uttrykt klare ønsker om å regulere skogbruket, slik at friluftsliv settes i høysetet. I praksis har vi gått inn for en soneinndeling av Marka, der en sone fredes av hensyn til biologisk mangfold og/eller friluftsliv (20 %), en sone kun drives med plukkhogst (40 %) og en sone overlates til ordinært skogbruk ("Levende skog"- standarden). Vi mener at skogbruket har et reelt valg mellom to hovedretninger, som gir totalt forskjellig resultat opplevelsesmessig og i forhold til mangfold og variasjon.

Fram til krigen, da plukkhogsten var rådende skogbrukslære, var det ingen konflikter mellom skogbruk og friluftsliv. Det åpne skogbildet som ble dannet etter hogst var innbydende og passet utmerket for de fleste aktiviteter, i motsetning til dagens overtette ungsogfelt.

Plukkhogsten er en skogskjøtsel som gir "i pose og sekk": Man

Hjulspor

Foto: Gjermund Andersen

høster det naturen gir naturlig, uten å legge ned investeringskostnader i en tettest mulig skog. Arealet blir ikke fullt utnyttet til fiberproduksjon, men gir andre "produkter" i form av opplevelse og rekreasjon, skogen får bedre forhold for alle arter som krever jevnere temperatur-, lys- og fuktighetsforhold, og skogbruket gir et større utbytte av seintvokst, høykvalitets skurtømmer, og kan drives med et brukbart økonomisk resultat: Større dimensjoner på trærne som tas ut, og innsparke kostnader til planting, kompensere for økte utgifter ved å plukke enkelttrær i stedet for å meie ned hele skogen. Plukkhogsten bør kunne være kompromisset mellom skogbruk, friluftsliv og naturvern i store deler av Marka.

Bestandsskogbruket, eller snauhogstskogbruket, er innrettet for økt volumproduksjon av tømmer. Høyest mulig utnyttelse av skogsgrunnen til fiberproduksjon og mest mulig rasjonell drift er målet. Etter snauhogst anlegges ny skog ved hjelp av planting, som sammen med naturlig foryngelse sikrer fulltette ungsogker. Innen det samme feltet stelles skogen likt og samtidig, slik at den blir hogstmoden samtidig. Produksjon og effektivitet er metodens ene ben, det andre er renteregning. Målet er å oppnå størst mulig forrentning på verdien av skogsarealet. Når skogen er blitt så gammel at volumproduksjonen pr flateenhet kan bli større ved å etablere ny skog, hogges skogen. Mens grana i ekstreme tilfeller kan bli mer enn 500 år gammel, og i mer normale tilfeller 200

– 300 år, medfører renteregningen at skogen er "hogstmoden" mellom 60 og 100 års alder – til stor skade for opplevelsesverdien og verdien for biologisk mangfold, som bare øker med skogens alder.

Foto: Gjermund Andersen

Hogstfelt

Effekten av snauhogstene er meget stor: For karbonballansen medfører hogst enorme utslipp av drivhusgass. Tømmerets binding av CO₂ er begrenset, faktisk finnes hele 95 % av all bundet karbon i skogen i skogsjorda, og dette slipper løs når skogen hugges. For mangfoldet medfører snauhogsten et kontinuitetsbrudd, økte temperaturdifferanser og uttørring, en for "tøff trøkk" for svært mange arter. For friluftslivet kan flatene være fine vinterstid, som morsomme skibakker og solrike rasteplasser. Problemet er bare at gleden er forbigående: Etter 7 – 8 år er ungsogken i ferd med å tette seg igjen. I løpet av 20 år er skogen blitt meget tett og uinnbydende som friluftsområde. Videre gjennom skogens liv beholdes opprettholdes en tetthet som er god for tømmerproduksjon, men lite egnet for andre verdier. Plantefeltene kan være vakre som kullisser langs veier og løyper, men kommer du inn i dem er de både ugjennomtrengelige og har liten opplevelsesverdi.

VI HAR ET VALG!

Plukkhogst er basert på at de utvokste trærne tas ut, mens de trærne som kan gi en fortsatt verditilvekst ved å vokse videre, får lov å stå igjen. Det står alltid skog igjen, også etter hogsten. Foryngelsen skjer ved naturlig såing, men kan også hjelpes med suppleringsplanting. Ved å holde en optimal tetthet opprettholdes skogens produksjonsevne. Vi får en lysåpen, variert skog med mye bunnvegetasjon i form av lyng og mose. Ved drift kun på frossen, snødekt mark eller med beskyttelsesinnretninger for å unngå hjulspor i kjøretreaseene kan driften utføres med maskiner. Og med et brukbart økonomisk resultat.

Bestandsskogbruket er basert på funksjonalisme: All skog deles inn i behandlingsenheter med mest mulig like vekstbetingelser. I disse bestandene stelles skogen likt: Den gamle skogen hogges snau, det etableres ny skog ved planting med optimal tetthet for tømmerproduksjon, tettheten reguleres gjennom skogens livsløp, slik at de største og mest verdifulle trærne fristilles gjennom avstandsregulering og tynninger, som også gjøres samtidig i hele bestandet. Skogen bli ensaldret og ekstremt tett i ungskogperioden. Metoden er en overføring fra jordbruket: I hovedsak en vekst på hver arealenhet, som stelles likt, inntil den kan høstes.

Slik ser alternativene ut

En naturlig, flersjiktet skog, med stor variasjon skal hugges. vi har to muligheter: Snauhogst eller plukkhogst.

Ved plukkhogst tas de største og utvokste trærne ut, mens de mindre får stå og vokse seg fete.

Ved flatehogst fjernes alle de økonomisk drivbare trærne på en flate. Sol og lys slipper til, med uttørring og store CO2-utslipp som resultat.

Resultatet etter plukkhogst er variert, lysåpent og tiltalende. Etter noen år er stubbene overgrodd og foryngelsen er i ferd med å etablere seg – helt gratis! Området oppleves som skog hele tiden.

Flatehogsten er etterfulgt av planting, og nå står skogen tett. Grønn langs kantene som får lys nok, men mørk og steril inni. Noen sammenlikner med western-fasader: flotte utenpå, mer stakkarslige inni.

Avhengig av skogens tilvekst blir plukkhogstskogen gjentatt med en del års mellomrom, i mellomtiden blir skogen liggende i ro. Nye trær vokser opp, de eldre legger på seg og nærmer seg optimal størrelse. Ved hogsten åpnes skogen, og blir lettere tilgjengelig.

Ungskogen er blitt tynnet, men er ikke særlig mye triveligere av den grunn.

Landskapsbilde i et plukkhogst-regime blir stabilt, uten store og brå endringer. Naturen sørger selv for utsikt og utsyn, fra topper og rygger, ut over vann og myrer. Noen steder glimtvis, andre steder som storslagne utsikter.

Industriskogbruket har tatt hele landskapet i bruk. Hogstfelt avløses av ungskog, så langt øyet rekker. Skogbruksmessig optimalt, for friluftslivet mer som en skabbete skinnfell.

Vårens vakreste eventyr

Valgkampmøte om grønne lunger 8. mai

Kommunevalgkampen er snart i full gang. Vern av løkker og hundremeterskoger blir tema når Nettverk for Vern av Grønne Lunger inviterer byens politikere til valgkampmøte 8. mai kl. 18.00 i Samfunnssalen i Folkets Hus. Skal bit for bit-nedbyggingen av parkene fortsette? Hvem tar ansvar for å bevare løkker, turveier og akebakker? Politikerne blir utfordret. Møtet er åpent for alle.

Grønne lunger under angrep

Alle er enige i at byens løkker og parker er viktig for miljø og folkehelse. Likevel er hundremeterskogen den store taperen når andre gode formål skal bygges. Grøntarealer forsvinner til barnehager, sykehjem, ambassader og boliger.

Oslo er inne i en voldsom befolkningsvekst. Boliger bygges i rasende tempo uten at man planlegger for infrastruktur som barnehager og skoler. Når behovet plutselig melder seg går man løs på grønne fellesarealer. Det er et tap for hele samfunnet, sier Margrethe Geelmuyden, leder av Nettverk for Vern av Grønne lunger.

Felles front for grønne lunger

Nettverk for Vern av Grønne lunger har samlet Oslos aksjonsgrupper, miljøorganisasjoner og store helseorganisasjoner for å stå sammen mot nedbygging av grønne fellesarealer. NOA er en viktig bidragsyter i dette arbeidet, sier Geelmuyden. – Før var motstanden mot utbyggerne

fragmentert og naboaksjoner ble overkjørt. Sammen utgjør vi en folkebevegelse som politikerne må ta hensyn til. Det begynner å gå et lys opp for noen hvor viktig grøntstrukturen i byggesonen er. Grøntarealer har betydning for drenering, biologisk mangfold, klima, luftkvalitet, og for utslippsfri mobilitet som sykling og gåing. Turveier og grønne lunger der folk bor har betydning for alle, hele livet, hele året, men er spesielt viktig for ressursvake, barnefamilier og eldre som har vondt for å komme seg til Marka. Hundremeterskogen er folks viktigste lavterskel-tilbud for fysisk aktivitet. Aktivitet forebygger faktisk samtlige folkesyk-

dommer. Grønne lunger er en investering i folkehelse. I Sverige har man beregnet at mangel på fysisk aktivitet koster samfunnet 6 milliarder helsekroner i året. I tillegg trives mennesker bedre med grønt rundt seg, sier Geelmuyden.

Men grøntstrukturen reduseres

Til tross for den store helsemessige og miljømessige betydningen av grøntstrukturen i Oslo, byens grønne lunger bygges ned. Høsten 2005 advarte Miljøverndepartementet at 5,3 prosent av rekreasjonsarealene i Oslo var bygget ned på 7 år. Bit for bit-reduksjonen fortsetter. Dette skyldes i hovedsak at utbyggere, ikke myndigheter tar

Foto: Sverre Larsen

Miljø- og helseorganisasjoner går sammen for grønne lunger: Nettverk for Vern av Grønne Lunger, Nasjonalforeningen for Folkehelsen, Krefthforeningen, Landsforeningen for Hjerte- og Lungesyke, Mental Helse, Oslo og Omland Friluftsråd, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Kontaktutvalget for Velforeninger, Oslo Byes Vel, La Majorstuen Leve, Fortidsminneforeningen, DNT Oslo og Omegn, Oslo Elveforum, Landslag for park-, idretts- og friluftsanlegg, Naturhistorisk Selskap og Østmarkas Venner, samt en rekke lokale aksjonsgrupper i Oslo.

initativ til så godt som alle endringer i bybildet i Oslo.

Det er billigere å bygge på grønn mark enn å fornye områder som trenger utvikling. Det finnes ikke oppdaterte planer for vern og opparbeidelse av grøntstruktur i Oslo. Plan- og bygningsetaten driver lite med plan og mye med bygg. Også planleggingskompetanse i Direktoratet for naturforvaltning ble kraftig redusert under forrige regjering, sier Geelmuyden.

Tema i valgkampen

Også politisk ledelse i Miljøverndepartementet kommer på folkemøtet 8. mai. Nettverk for Vern av Grønne lunger anbefaler Staten og Oslo kommune om å samarbeide om Oslos grøntstruktur. I dag må naboer og organisasjoner forsvare grøntstrukturen mot bit for bit-nedbygging. Nettverket ønsker at dette endres til en offensiv politikk der myndighetene sitter i førersetet og sørger for at grøntstrukturen blir vernet og videreutviklet.

Vi er overbevist om at på dette feltet ønsker Oslos befolkning sterk politisk styring, sier Geelmuyden. Hun er spent på hvilke planer Oslos politikere vil legge frem i valgkampen, og håper på friskt og engasjert fremmøte på folkemøtet 8. mai. Grønne lunger er et viktig og spennende tema i valgkampen. Vi vil at alle skal vite hvilken grøntpolitikk folk stemmer på før de gjør sitt valg til høsten – og vi vil vise politikerne at dette er noe folk bryr seg om!

**Møt opp 8. mai kl. 18.00 i
Samfunnsalen i Folkets hus og
vis at du bryr deg!
Meld deg på til arrangementet
8. mai på:
vern@gronnelunger.no**

Ankerveien og Stein gård

Otto Arnulf, tidligere leder av juridisk kontor i Vegdirektoratet, har fulgt opp sin artikkel Angrep på allemannsretten til eldre veier (Grevlingen 3-2005) i en diskusjon i fagmiljøet. Således har han en svært opplysende artikkel i Årbok for Norsk vegmuseum 2006 Allmennhetens ferdselrett og eiendomsretten til nedlagt offentlig veg. Av artikkelen fremgår det at de eneste momenter som kan tale for en grunneier er hevd og god tro. Vi siterer det siste avsnittet i artikkelen:

”Når hevd ikke kan føre frem

I 1860 ble en hovedveg i Bærum omklassifisert til bygdeveg. Bygdevegen ble så nedlagt i 1891, uten at det ble truffet noe vedtak om disponeringer av den nedlagte veggrunn. I 1957 skrev en grunneier til Bærum kommune og ba om å få eiendomsretten til den strekningen som gikk gjennom tunet hans. Kommunen sendte saken til fylkestyret med sin anbefaling, men ingen, verken kommunen eller eieren kan se å ha fått noe svar. Da han ikke fikk svar, stengte han vegen med grind og hengelås, og tvang dermed allmennheten med en nesten ufarbar skråning og ut i riksvegen på et trafikkfarlig sted. Vegmyndighetene reagerte ikke – vi har ikke lenger noen generalveg-mester Nikolai Fredrik Krogh blant oss (tidligere i artikkelen fremgår det at Krogh ved sin tiltredelse i 1770 straks utferdiget en instruks hvor det blant annet het at ingen måtte innbille seg å eie noe av den grunn som tilhørte vegen). Det er etablert en ulovlig rettstilstand som vegmyndighetene med bistand av tvangsmyndighetene enda kan få brakt til opphør. Gleden her er at verken eieren eller hans nærmeste etterkommere kan pårope seg god tro og hevd. Sorgen er at vegmyndighetenes unnfalpenhet synes å skyldes uvitenhet om de klare rettsregler vegloven og praksis gir, samt det dårlige signal som gis både til vegmyndighetenes saksbehandlere og til publikum.”

Dette skulle kunne være til inspirasjon for lokallaget, for Bærumsmarkas Venner og andre i en så betent sak. Hele artikkelen er tilgjengelig også i Grevlingens redaksjon.

Ola Børset død

NOAs mest markante støttespiller i skogsaker på skogfaglig grunnlag siden 1960-årene har gått bort nå i januar, 93 år gammel. I takknemlighet siterer vi fra Oddvar Haveraaen og Lars Helge Frivolds nekrolog i Aftenposten:

”Som professor (ved NLH) fikk Børset et bredt arbeidsfelt. Gårdsskogbruket sto hans hjerte nært. Der var skogen en del av eiendommens totale næringsgrunnlag, og skogbehandlingen måtte innrettes etter det. Børset var samtidig opptatt av å se skogen og skogforvaltningen i en bredere sammenheng. I skrift og tale advarte han tidlig i 1960-årene mot ensidig dyrking av produksjonsprinsippet rettet mot tømmer. Særlig i byskogene måtte friluftsliv og estetiske verdier vektlegges. I en tid med store endringer i skogbruket, teknologisk og økonomisk, var det ikke alltid lett å tale biologiens og den nyanserte skogskjøtsels sak. I 1965 foreslo Børset å opprette en egen stilling innen fagområdet naturvern ved NLH. Han så tidlig at skogbruket måtte spille med i samfunnsutviklingen. Først i 1972 ble stillingen en realitet.”

Oslo Nord har fått blod på tann

av Christian Børs Lind

Det nye lokallaget i Oslo Nord (NON) har opplevd det ene gjennomslaget etter det andre. Det virker som styret er svært aktivt og nyter godt av organisatorisk og politisk kompetanse, samt erfaring fra ulike arenaer. Sakene forfølges til et bra resultat foreligger. Grevlingen har all grunn til å glede seg (red.anm.).

En forløper til lokallaget var den vellykkede kampen for å få Maridalen vernet, en aksjon NOA var fødselshjelper for og ytte avgjørende assistanse til. Kampen sto mot Brekke Golfklubb, som brukte et par millioner på lobbying, infomateriell, konsekvensutredninger med mer, i en fremgangsrik kampanje for å sikre seg gode 800 mål på tvers av dalen rett innenfor Markagrensa. De hadde blant annet et flertall i bystyret i sin hule hånd da Folkeaksjonen mot golf og for vern kom på beina. I løpet av to år med hardt arbeid klarte aksjonen å krympe dette flertallet til to partier i bystyret, og slik rydde banen for vernevedtak i regjeringen i 2001.

NIVA-bygget

Men på samme måten som Brekke Golfklubb gjerne så den resterende delen av Maridalen vernet som vakre kulisser for sin egen virksomhet, kom nye aktører på banen som så at den vernede dalen kunne det gjøres penger på. Arkitektfirmaet SPOR

ble hyret inn av entreprenørfirmaet Optimo, som hadde sikret seg NIVA-bygget tett inn til grensa mot Maridalen. NIVA-bygget likner mest av alt på et arkitektonisk arbeidsuhell og det eneste som med sine ni etasjer bryter markant med den naturlige horisontlinja rundt dalen, som her består av en smal stripe med skau. Dette bygget ville aktørene gjøre om til boliger samtidig som de doblet bredden i full høyde. I tillegg ville de bygge seks blokker med like mange etasjer, hvorav de øverste også ville rage over trespene. En del av disse boligene ville da ha utsikt innover dalen på ene sida og ned over byen og Oslofjorden på den andre – sikkert tiltenkt de mindre bemedlede i denne byen.

SPOR og Optimo lyktes stort sett med å få aksept i Plan- og bygningsetaten. NON kom ingen vei i PBE, men forfulgte saken inn mot byråd Grete Hornthvedt som modifiserte prosjektet betydelig. Det hele endte med ytterligere barbering fra et flertall i bystyret. Tilbygget til NIVA-byg-

get ble kappet med tre etasjer og lagt bak istedenfor i bredden. Med et mindre viktig unntak ble de andre blokkene kappet med én til tre etasjer.

Grønn rute og grønne lunger

Vi jobber med Grønn rute (Den grønne ring fra Frogner til Torshovdalen) flere steder. Den er nå åpnet forbi Ullevål sykehus og traseen fra Sognsveien til Blindernveien er opparbeidet, dessuten har vi bidratt aktivt i Nettverk for grønne lunger, og hatt møter med miljøvernminister Helen Bjørnøy og byråd Merethe Agerbak-Jensen.

Pådriver i populære saker

Med bred folkelig støtte har NON forfulgt små og store saker og i stor grad lykkes med dem (se årsmelding på NONs hjemmeside under NOA). I utdrag: Godalsparken på Berg ble reddet fra utbygging i samarbeid med velforeninger. Svære planer om utbygging på Voldsløkka ble stoppet med NON som nøkkel-spiller. NON bidro sterkt til å stoppe bygging av 450 boliger i Geitmyra skolehage på Sagene, likeledes til bevaring og ny aktivitet ved skolehagen til Marienlyst skole. Vi har hatt aksjoner for å stoppe Olav Thons utbyggingsplaner på Prins Carl Augusts Minde i Storgata. Og ikke minst har vi arbeidet for at kommunen skal overta Skar leir innerst i Maridalen.

Foto: Christian Børs Lind

NIVA-bygget et arkitektonisk arbeidsuhell.

NOAs største seier?

Det er en lite påaktet begivenhet at i og med fredningen av Maridalen (2001) skjedde det et kvantesprang i forhold til en av NOAs mest ambisiøse visjoner noen sinne: Å realisere en vernet grønn akse fra øyene i fjorden, via en levende Akerselv, gjennom Maridalen - og videre inn i eventyrskogene rundt Mellomkollen. Det mangler en bit uåpnet Akerselv helt nederst ved Vaterland, ellers er denne visjonen ikke lenger en visjon i egentlig betydning. Hele aksen har nå fått en form for vernestatus, og med det er noen fantastiske naturkvaliteter sikret for byens befolkning. (Grevlingen regner med å beskrive dette nærmere i en senere artikkel ...)

Det er nå eller aldri!

DU AVGJØR!

Hvor langt vi kommer i Markalovarbeidet er avhengig av DEG! Vi trenger engasjerte medlemmer i avisdebatten, i Markagrappa, på stands i sommer og til ulike tiltak gjennom året. Og vi trenger penger! Derfor en liten bønn:

Gi et ekstra bidrag til NOAs arbeid med Markaloven! Alle bidrag mellom kr 500 og kr

12.000 kan trekkes fra på skatten for 2007. (Meld inn fullt navn og adresse, samt fødselsnummer - 11 siffer). Alle som gir kr 1.000 eller mer får tilsendt et historisk klenodium: Østlandske Naturvernforerings plakaten "Slå ring om Marka" fra den forrige store strid om Marka på 1970-tallet. Plakaten er en Markahistorisk perle, og gis bare til de som bidrar til lovarbeidet.

NOA ser på det pågående lovarbeidet for Osloområdet som en av de viktigste hendelsene i vårt marka-arbeid noensinne, og en mulighet vi ikke får igjen på lange tider, dersom vi ikke lykkes. Vinner vi fram med våre synspunkter, vil det gi et enormt løft for Marka, slik vi også har oppnådd i Oslos kommuneskoger. Lykkes vi ikke, må vi slite med resultatet i mange ti-år framover. Slik sett er det nå eller "aldri".

Vi trenger deg! Ta kontakt på telefon 22 38 35 20 eller via e-brev til gjermund@noa.no

Vårt kontonummer er: 1280.05.02347

Nytt fra Frønsvollen

Det er nå valgt et driftsstyre for Frønsvollen. Styret består av: Nikolai Norman (leder), Jens Gram, Sigmund Skeie, Kari L. Feiring, Laila Holmen, Helèn Svensson (vara).

Hver av styremedlemmene er kontaktpersoner til hver sin gruppe: Jordbruksgruppe: Helèn Svensson Energi-/skogbruk: Nikolai Normann Kulturlandskap/husdyr: Jens Gram Vedlikehold: Sigmund Skeie Kommunikasjon: Laila Holmen

Formell åpning av Frønsvollen med beitedyr, blir i første halvdel av juni.

Visjoner for Frønsvollen

- Frønsvollen skal være NOAs samlingspunkt i Marka.
- Stedets kjerneverdier vil være Markakultur, eventyrskog, ta vare på kulturlandskapet, enkelt friluftsliv og naturopplevelser.
- NOA skal arbeide for å øke fokus på disse verdiene og vår innsats for natur og miljø ved å knytte til oss flere medlemmer og grupperinger.

Frønsvollen i vinterdrakt.

Foto: Stein Erling Birkefeldt

Årsmøte i Naturvernforbundet i Oslo Nord

tirsdag 20. mars kl 18.30 Miljøhuset i Grensen 9b 1. etasje.

Sett og saket

Malurten 1

I går kom beskjeden Henning Solberg har drømt om i årevis: Norge skal arrangere VM-runde i rally. "Folk flest skjønner ikke hvor stort dette er."

Aftenposten, 6. juli 2006

Malurten 2

Over Nordpolen på vei til Anchorage. Filmen var slutt og vi lurte på om plastbrettet ville holde til det litt harde kjøttet. Under oss svømte Nansen for å redde kajaken, og Johansen ropte til Nansen at han måtte skynde seg å skyte bjørnen. Under dem igjen lå ubåten med atomraketter og voktet våre liv. Likevel brakk plastkniven. Nå smelter også isen.

Innsendt

Malurten 3

Vi har snart fylt opp Jorden. For å komme videre, må vi ut i rommet.

Christer Fuglesang, astronaut, A-magasinet 10. november 2006

God timing?

Posten har klart å hedre bilspporten med en frimerkeserie sluppet løst 6. februar i klimaåret 2007, nå som 'alle' skjønner hva det dreier seg om! Dyktig gjort.

Mottatt reklamebrev februar 2007

Fleischer om korrupsjon

Mange universitetsansatte er ikke flinke, men har til gjengjeld goodwill i miljøet. De vil lett kunne skaffe seg betydelige merinntekter ved å betjene kapitalkreftene. Å argumentere for naturvern og friluftsinnteresser tjener man ikke stort på. Skal man sko seg som korrupt, må man gjerne betjene naturødeleggende interesser.

Carl August Fleischer intervjuet av Niels Chr. Geelmuyden i Kapital 3. november 2006

Tildelt 1. premie i gode bortforklaringer

Alpharma sier at de hele tiden hadde til hensikt å varsle SFT om de akutte utslippene, men trodde det var tidsnok å gjøre dette i forbindelse med årsrapporten.

Utslipp av antibiotika urensset i kloakken ifølge Aftenposten 6. desember 2006

Jørgen Stubbesitter

De olympiske leker

Det hender jeg tar med meg ukens oppsamlede uleste avisutklipp opp i Lauvåsen når været innbyr til en lengre rast på stubben. Denne gangen var det en kopi av noen boksider. Et svart/hvitt-fotografi fra OL i Oslo i 1952 var til å falle i staver over, nå som vi skal søke igjen. Den lette, senesterke mannen i spretne klyv opp bakkene. Hodet på skakke fra side til side i takene. Hjemmestrikket lue med hempe under haken.

Men først de tre tilskuerne. Gutten, tettbygd med kjekk kleivalue, en tolv-tretten år gammel. I dag kanskje nettopp gått av med AFP etter et langt liv på kontor med søndagsturer i Marka og som mangeårig tilskuer til femtikilometeren på fast plass ved Kobberhaugtjern lørdagen i mars.

Ved siden av ham far, for dét var det nok, med sikspens, gråhvit anorakk og rypesekk og pipe. Tobakkspipa var sunn den gang, og i bruk som hyldest til enhver flott utsikt. I hånden hadde han programmet med deltagerlista. Den var ikke nødvendig nå – det var jo Olaf Økern som før forbi.

Litt tilbaketrukket stod tredjemann med kleivalue han òg, og hendene i lomma, lett frossen foroverbøyd. Det var kaldt å stå stille slik. Kanskje støvlene trakk vann og isen hadde klaka om tærne. Samtidig som det i øyeblikket var glemt – nå var han med på å heie frem Olaf Økern.

I bakgrunnen var granlia, på bildet ute av fokus, men nærværende og all-omfattende bakteppe likevel.

Hovedpersonen var midt i bildet. Magert ansikt, mager kropp. Barhendt. Blå anorakk, løs og ledig, blå nikkere, blå strømper og grå raggsocker ned i fettlærstøvlene. Det var markauiformen – bare den grå strikkulua med hempe under haken skilte seg ut. Og så bambusstavene og de velsignede treskiene som alltid gled så fint selv uten smørning (bortsett fra i kalde motbakker etter overvann). Skituppene heftet seg nesten i en nedkjørt granbuske – hvor hadde løypemannskapene vært?

Dette var mannen med skileik som attåtgledde. Det var ikke nødvendig å teste verken urinen eller blodet. Bare det hvite tøystykket med nummer syv på, og tilskuernes sakkyndige beundring viste at her utfoldet en konkurranseløper seg. Sliterfjeset og det med våre øyne påfallende fraværet av merkevare-reklamer tett i tett på lua og klærne viste at dette var den gang da. Før utviklingen og pengene og OL-søknad for 2018. Vi høres av.

LOKALLAG I NOA

Naturvernforbundet i Asker, Pb 332, 1371 Asker, Leder: Arild Jansen, Tlf.: 66 84 68 14 (p), ariljans@online.no

Naturvernforbundet i Bærum, Pb 252, 1319 Bekkestua, Leder: Jan Schwencke, Tlf.: 67 12 01 78 (p), jan@schwencke.net

Naturvernforbundet i Lørenskog, Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog, Leder: Margareta Bondevik, Tlf.: 67 90 28 10 (p), gretetrond@online.no

Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum, Granerud, 2034 Holter, Leder: Steinar Myrabø, Tlf.: 91 65 76 91 (m), smyrabo@online.no

Naturvernforbundet i Nes, Myrullveien 4, 2150 Årnes, Leder: Marit Frøystad, marifro@online.no

Naturvernforbundet på Nesodden, Pb 251, 1450 Nesoddtangen, Leder: Peter Schjølberg, Tlf.: 66 91 48 50 (p), pschjo@hotmail.com

Naturvernforbundet i Oppegård, Pb 291, 1411 Kolbotn, Leder: Gunnar Larsen, Tlf.: 66 80 21 20 (p), oberantz@online.no

Naturvernforbundet Oslo Nord, Jutulveien 11, 0852 Oslo, Leder: Elin Tyse, Tlf.: 22 69 05 26 (p), elintysec2i.net

Naturvernforbundet Oslo Vest, Postboks 3157, Elisenberg, 0208 Oslo, Leder: Harald Julsrud, Tlf.: 22 44 26 57 (p), harald.julsrud@chello.no

Naturvernforbundet i Skedsmo, Pb 27, Lillestrøm, Leder: Birgitta Prøis, Tlf.: 97 71 74 85 (m), solvsver@online.no

Naturvernforbundet i Ski, Pb 232, 1401 Ski, Leder: Stein Martinsen, Tlf.: 93 08 11 73 (m), gaupestein@online.no

Naturvernforbundet i Vestby, Kolåsveien 5, 1555 Son, Leder: Eirik Selmer-Olsen, Tlf.: 64 95 93 24 (p), eirik.selmer-olsen@tine.no

Naturvernforbundet i Ås, Pb 130, 1431 Ås, Leder: Hans Erik Lerkelund, Tlf.: 64 96 39 99 (p), helerk@start.no

Østkanten Naturvernforbund, Orknøygata 8A, 0608 Oslo, Leder: Ståle Grøtte, Tlf.: 22 04 49 81 (p) 95 22 39 78 (m), stale.grotte@dna.no

Oslo studentlag av NU og NNV, Bølerlia 8, 0691 Oslo, Leder: Lene Liebe, Tlf.: 90 13 45 31 (p), enelie@student.matnat.uio.no

Kontaktpersoner i kommuner uten lokallag

FET: Mette Sperre, Kirkevn. 94, 1900 Fettsund, Tlf.: 63 88 46 22 (p) FROGNE: Sylvi Ofstad Samstag, Badehusgt. 15, 1400 Drøbak, Tlf.: 64 93 59 43 (p) HURDAL: Ove Bakken, Måltrostvn. 11, 1430 Ås, Tlf.: 64 94 39 35 (p) RÆLINGEN: Tom G. Bengtson, Runivn. 15, 2005 Rælingen, Tlf.: 63 83 98 35 (p) SØRUM: Helge Njaa, Brinken 2, 1920 Sørumsand, Tlf.: 63 82 79 33 (p) ULLENSAKER: Ørjan Eltvik, Vogstad, 2056 Algarheim, Tlf.: 63 97 66 25 (p)

For en liten grevling er det et poeng å trekke frem bøker som ellers ikke dominerer mediebildet. Derfor starter vi med en slik en.

Merkverdig og bemerkelsesverdig

Knut Beine Lykken, oslommann oppvokst under krigen, mangeårig bre- og fjellfører for DNT, barnelege i Arvika i snart 40 år, karismatisk skientusiast som har fått "halve" Värmland ut på ski, har begått et overskuddsfenomen av en praktbok som nesten kunne gjøre Sverige og Norge til ett rike.

Boken åpner med en tur opp på Storen, og mimring om en tur 100 år før, da Slingsby sto alene på toppen. Slingsby sjikanerte senere i skrift og tale Knuts oldefar, Knut Lykken, som ble igjen nede i skaret. Den sindige leser vil forstå at det var to forskjellige verdener som møttes – Knut Lykken med ansvar for familie og gårdsbruk, og Slingsby som leken, uavhengig rikmann på 23 år med en tidsmessig arrogant oppfatning av 'the natives'.

I resten av det 286 siders, gjennomillustrerte verket springer han medrivende fra det ene til det andre – hvordan turgleden oppstod og førte til norsk selvstendighetstrang. I dag leder Knut svensker og nordmenn Josten på langs og forteller om det første Vasaloppet da Gustav Eriksson, senere Vasa, i 1520 løp på truger over Kjøløen fra Mora til Norge for å unnsnippe Christian 2s blodbad av svensk adel. Han forteller om Armfeldts hær i Tydalsfjellene, hvor norske fjellbønders siste hilsen til dem var "Gud hjelpe dere, dere har jo ikke ski og ikke er dere kledd for fjellet!" – allmuen har alltid hatt større forståelse for folk enn generalene. Han forteller om Linné som leder for en kommisjon som trekker opp grensen mellom Sverige og Norge ved Femunden. Slik gjennomgår han historien og det felles friluftsliv i beskrivende anekdoter – vi treffer de første fjellvandrerne, kunstnerne og eventyrkongene.

Knut B. Lykken

Turglede med konger og kunstnere
Lykken Konsult, Arvika, Sverige 2005
286 store sider, innb. Rikt fargeillustrert
ISBN 91-631-7233-X Pris NOK 350,-
Kontaktmann i Oslo:
Knut Edin tlf.: 22 52 15 01

Sørmarka denne gang

Birger Løvland har redigert et solid praktverk med god hjelp av en rekke dyktige medforfattere som det fremgår av de enkelte kapitlene. Det er godt illustrert og fører fra steinalderboplasser via rik veihistorie til vår tid hvor Sørmarka er nærfriluftsområde for 100.000 mennesker. Gode kart og fine gamle og nye bilder.

Birger Løvland (red.)

Sørmarka

Andresen & Butenschøn AS
218 store sider, innb. Rikt fargeillustrert
ISBN 82-7981-040-4 Pris kr 368,-

Faghistoriker om Nordmarka

En liten grevling vil også nevne denne ganske kort siden den allerede er rikelig omtalt og rost i media. Dette er en gave til alle nordmarkstravere med et snev av historisk interesse. Boken er da også skrevet av en kyndig, kildekritisk faghistoriker. Den omtaler også markakampen frem til statens markainspektør Kjell Hauge gikk av i 2003, og kaller et av de siste kapitlene for Stillheten etterpå. Siden svant statens engasjement inn, eller?

Tallak Moland

Historien om Nordmarka gjennom de siste 200 år
Christiania forlag, Oslo 2006
192 store sider, illustrert
ISBN 82-997321-0-7

Returadresse:
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120
0461 Oslo

B

NORGE

NOAs ÅRSMØTE 2007

Det innkalles med dette til NOAs årsmøte for 2007
Onsdag 18. april kl 18.00 i miljøhuset G-9, konferansesenteret,
(Grensen 9b, helt innerst i gården)

Alle medlemmer av NOA er velkommen.

Saker til behandling:

1. Konstituering av møtet
2. Årsberetning for 2006
3. Årsregnskap for 2006
4. Arbeidsprogram for 2007
5. Budsjett for 2007
6. Valg av NOAs styre, valgkomite, revisor, NOAs delegasjon til landsmøte, nominasjon av NOAs landsstyrerepresentant med vara
7. Evt. saker og forslag innkommet i henhold til NOAs vedtekter

Sakspapirene til årsmøtet legges ut på www.noa.no
senest 14 dager før møtet, eller kan fås på kontoret.

Etter møte blir det foredrag og diskusjon om
DEN NYE MARKALOVEN

Vi prøver å få en fra den politiske ledelsen i MD til å innlede om status
for arbeidet og de viktigste utfordringene, men dette er ikke avklart
ved Grevlingens deadline. Følg med på våre nettsider!

Mellom møtet og foredraget blir det en enkel servering.

VELKOMMEN!
Hilsen styret i NOA

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)